

Brussel, 21 november 2023
(OR. en)

15737/23

COLAC 152

RESULTAAT BESPREKINGEN

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	de delegaties
Betreft:	Conclusies van de Raad over de betrekkingen van de EU met Latijns-Amerika en het Caribisch Gebied

Voor de delegaties gaan in de bijlage de conclusies van de Raad over de betrekkingen van de EU met Latijns-Amerika en het Caribisch Gebied, die de Raad in zijn 3985e zitting, op 21 november 2023, heeft aangenomen.

Conclusies van de Raad over de betrekkingen van de EU met Latijns-Amerika en het Caribisch Gebied

1. Een sterker, gemoderniseerd strategisch partnerschap tussen de Europese Unie (EU) en Latijns-Amerika en het Caribisch gebied (LAC) is belangrijker dan ooit. Door de krachten te bundelen kunnen de EU en LAC een zinvol verschil maken bij het stimuleren van duurzame groei, het opbouwen van eerlijke en veerkrachtige samenlevingen en het bevorderen van vrede en veiligheid, inclusief multilateralisme en de op regels gebaseerde internationale orde. Gedeelde waarden, met name de democratie, de rechtsstaat, gendergelijkheid en de eerbiediging van de mensenrechten, moeten centraal blijven staan in de betrekkingen tussen de EU en LAC. Samen zijn de EU en LAC sterker en beter in staat om de vele uitdagingen van de wereld van vandaag aan te pakken, waaronder de wereldwijde klimaat- en milieucrisis.
2. De derde top tussen de EU en de Gemeenschap van Latijns-Amerikaanse en Caribische Staten (Celac), die op 17-18 juli 2023 in Brussel plaatsvond, heeft de biregionale betrekkingen op het hoogste niveau nieuw leven ingeblazen en het unieke partnerschap tussen beide regio's opnieuw bevestigd. Een open, inclusieve en constructieve dialoog stelde beide regio's in staat elkaars belangen, prioriteiten en zorgen beter te begrijpen. Het is belangrijk dat dit proces van nauwere betrokkenheid wordt voortgezet, onder meer door intensievere contacten en bezoeken op hoog niveau tussen de EU en de LAC-landen.
3. Tijdens de top werd een ambitieuze en toekomstgerichte gemeenschappelijke agenda vastgesteld, die de komende jaren ten uitvoer moet worden gelegd. De Raad prijst de nieuwe dynamiek in de betrekkingen tussen de EU en LAC en is ingenomen met de gezamenlijke mededeling "Een nieuwe agenda voor de betrekkingen van de EU met Latijns-Amerika en het Caribisch gebied" van de Europese Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, inclusief de geschetste prioriteiten en voorgestelde acties.

4. Het partnerschap EU-LAC ontleent zijn kracht aan de fundamentele gehechtheid van beide regio's aan alle doelstellingen en beginselen die zijn verankerd in het Handvest van de Verenigde Naties (VN), waaronder de beginselen van soevereiniteit en territoriale integriteit, en in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en het internationaal humanitair recht. De EU bevestigt opnieuw het belang van de bevordering, bescherming en eerbiediging van alle mensenrechten en fundamentele vrijheden, met inbegrip van de vrijheid van meningsuiting en de media, de bescherming van mensenrechtenverdedigers en journalisten. De EU geeft ook opnieuw aan dat de rechtsstaat en de democratie moeten worden versterkt, met inbegrip van vrije en eerlijke, inclusieve, transparante en geloofwaardige verkiezingen en gendergelijkheid. De EU zal een nauwe dialoog met LAC voeren over de toepassing van deze beginselen en met LAC samenwerken om een op rechten gebaseerde aanpak te bevorderen, ongelijkheden tegen te gaan, het recht op een schoon, gezond en duurzaam milieu te bevorderen, de ruimte voor het maatschappelijk middenveld te beschermen en alle vormen van discriminatie, onder meer op grond van geslacht, ras, etnische of sociale afkomst, godsdienst of overtuiging, politieke of andere denkbeelden, handicap, leeftijd, seksuele geaardheid en genderidentiteit, te bestrijden.

5. De EU zal blijven samenwerken met LAC met betrekking tot de aanvalsoorlog van Rusland tegen Oekraïne, zonder aanleiding of grond, onder meer wat betreft de gevolgen ervan die ook ver buiten Europa worden gevoeld. In de verklaring van de EU-Celac-top spraken de leiders van beide regio's hun diepe bezorgdheid uit over de aanhoudende oorlog tegen Oekraïne, die nog steeds enorm veel menselijk leed veroorzaakt en de bestaande kwetsbaarheden in de wereldeconomie verergert, de groei beperkt, de inflatie opstuwt, toeleveringsketens ontwricht, de energie- en voedselonzeekerheid verhoogt en de risico's voor de financiële stabiliteit doet toenemen. De leiders spraken ook hun steun uit voor de inspanningen die gericht zijn op een rechtvaardige en duurzame vrede in overeenstemming met het Handvest van de Verenigde Naties. De EU zal de LAC-landen om steun vragen voor de Oekraïense vredesformule, onder meer via een komende mondiale vredestop, alsook hun steun vragen bij het waarborgen van de verantwoordingsplicht voor oorlogsmisdaden, het misdrijf agressie en andere ernstigste misdrijven die tijdens de oorlog zijn gepleegd. Daarnaast kan samen worden opgetrokken bij de bestrijding van Russische desinformatie.

6. Een sterk partnerschap tussen de EU en LAC vereist een vernieuwde politieke inzet op alle niveaus en in multilaterale fora. Op biregionaal niveau zal de EU de inclusieve dialoog en samenwerking met de Celac blijven versterken door om de twee jaar topontmoetingen te houden, de volgende in Colombia in 2025, en regelmatige bijeenkomsten van de ministers van Buitenlandse Zaken te organiseren. De Raad is ingenomen met de biregionale routekaart 2023-2025 die tijdens de top EU-Celac is gepresenteerd, en ziet uit naar de uitvoering ervan. De Raad moedigt aan om snel de overeengekomen instantie voor coördinatieoverleg op te richten zodat er vorderingen kunnen worden gemaakt met de gezamenlijke toezeggingen.

7. De EU zal blijven samenwerken met het Caribisch gebied als een afzonderlijke subregio met zijn eigen specifieke kenmerken, aansluitend bij de bijeenkomst van de leiders van de EU en het Caribisch gebied die plaatsvond op 17 juli 2023 in Brussel. Een ministeriële bijeenkomst tussen de EU en het Caribisch gebied in 2024 zal bijdragen aan de versterking van de gemeenschappelijke agenda, die samenwerking omvat op het gebied van klimaatverandering, beperking van ontbossing, bescherming van de biodiversiteit, hervorming van het internationale financiële stelsel, betrokkenheid van de particuliere sector, met name via de Global Gateway-investeringsagenda EU-LAC, sociale inclusie, menselijke ontwikkeling en veiligheidsuitdagingen. De toekomstige betrekkingen zullen worden voortgezet in de context van de nieuwe Partnerschapsovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de leden van de Organisatie van staten in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan, anderzijds (EU-OACPS) en het Regionaal Protocol Caribisch gebied. De EU herhaalt dat terdege rekening moet worden gehouden met de uitdagingen op het gebied van duurzame ontwikkeling van kleine eilandstaten in ontwikkeling, met inbegrip van de stijging van de zeespiegel, gezien hun bijzondere kwetsbaarheid voor klimaatverandering. Dit wordt ook benadrukt in de aanloop naar de vierde internationale conferentie over kleine eilandstaten in ontwikkeling op Antigua en Barbuda in mei 2024. Het versterken van de samenwerking tussen LAC en de ultraperifere regio's van de EU, evenals de landen en gebieden overzee in de LAC-regio wordt ook voortgezet.

8. De EU zal steun blijven verlenen aan nationale en internationale initiatieven die gericht zijn op het herstel van de bestuurs- en veiligheidsomstandigheden die nodig zijn voor het houden van vrije verkiezingen in Haïti, het waarborgen van humanitaire toegang tot bevolkingsgroepen die bescherming nodig hebben, en het aanpakken van de verslechterende multidimensionale crisis.

9. De EU zal blijven samenwerken met andere subregionale groeperingen en met internationale organisaties die actief zijn in de regio. De EU is vastbesloten regelmatig topontmoetingen te houden met de strategische partners Brazilië en Mexico. Zij zal bilaterale politieke dialogen blijven versterken en constructief blijven samenwerken met de landen in de regio in een inclusieve geest, waarbij ook de cruciale rol en bijdragen van maatschappelijke organisaties in dit verband worden erkend. De EU zal actief steun blijven verlenen aan vrede en democratische oplossingen in de regio, zoals het vredesproces in Colombia en de onderhandelingen onder leiding van Venezuela in het kader van het Mexico-proces.

10. Op multilateraal niveau zijn de EU en LAC natuurlijke partners en moeten zij hun samenwerking bij de aanpak van regionale en mondiale uitdagingen verder versterken. De EU is vastbesloten om met de LAC-partners samen te werken aan de uitvoering van de Agenda 2030 en de bijbehorende duurzameontwikkelingsdoelstellingen (SDG's), alsook aan de hervorming van de mondiale governance, waaronder de internationale financiële architectuur, om deze inclusiever en doeltreffender te maken. De sterke betrokkenheid van de EU en LAC bij de VN en de regelmatige uitwisselingen tussen de EU en het Inter-Amerikaans mensenrechtensysteem moeten worden voortgezet. De samenwerking in de WTO-context, met name aangaande de komende 13e Ministeriële Conferentie (MC13) en het lopende hervormingsproces van de WTO, moet worden versterkt.

11. De Raad erkent het belang van het versterken en ontwikkelen van een solide handels- en investeringsagenda EU-LAC, gebaseerd op een uitgebreid netwerk van bilaterale en regionale handels- en associatieovereenkomsten tussen beide regio's. De volledige uitvoering van bestaande overeenkomsten en de ratificatie van ondertekende en momenteel toegepaste overeenkomsten zijn belangrijke prioriteiten. De Raad is verheugd over de aanstaande ondertekening van de gemoderniseerde EU-overeenkomst met Chili, ziet uit naar de spoedige afronding van de gemoderniseerde overeenkomst met Mexico en neemt nota van de lopende werkzaamheden tussen de EU en Mercosur.

12. De Raad is ingenomen met de Global Gateway-investeringsagenda EU-LAC waaruit de gemeenschappelijke prioriteiten van de EU en LAC blijken en die wordt geschraagd door de hoogste milieu- en sociale normen en transparantie, zaken die bepalend zijn voor de manier waarop Europa zaken doet. Zoals herhaald tijdens de allereerste EU-Celac-bijeenkomst van de ministers van Economische Zaken en Financiën in Santiago de Compostela op 15 september 2023, zal de Global Gateway-investeringsagenda EU-LAC een cruciale rol spelen bij het aanpakken van investeringstekorten in de regio, met als doel zowel particulier kapitaal als overheidsfinanciering van de EU en haar lidstaten aan te trekken, in het kader van een Team Europa-aanpak. De investeringsagenda zal ook bijdragen aan een eerlijke, groene en digitale transitie in beide regio's door lokale waardeketens, groei, menselijke ontwikkeling, veerkracht op het gebied van gezondheid en fatsoenlijke banen te ondersteunen en tegelijkertijd samenwerking op het gebied van digitale transformatie, onderwijs, maatschappelijk verantwoord ondernemingsklimaat, vervoer, duurzame toeleveringsketens, met inbegrip van kritieke grondstoffen, energie-efficiëntie, veilige en duurzame koolstofarme technologieën, aanpassing aan de klimaatverandering en water te bevorderen.

13. De Raad erkent dat de drievoudige planetaire crisis van klimaatverandering, biodiversiteitsverlies en vervuiling vraagt om een versterkt partnerschap tussen de EU en LAC op het gebied van de groene transitie, en benadrukt het belang van een intensievere dialoog, versterking van de regelgevingskaders, klimaateducatie, onderzoek en innovatie, en investeringen, gezien het aanzienlijke potentieel voor samenwerking op de weg naar klimaatneutrale en natuurvriendelijke economieën. De volledige en doeltreffende uitvoering van de Overeenkomst van Parijs, onder meer door de 1,5 °C-doelstelling binnen bereik te houden, het Verdrag inzake biologische diversiteit en het mondiaal biodiversiteitskader van Kunming-Montreal, het mondiaal kader inzake chemische stoffen, het VN-Verdrag ter bestrijding van woestijnvorming (UNCCD), de wateractieagenda van de VN-Waterconferentie 2023 en het Verdrag inzake de volle zee, alsook de lopende onderhandelingen over een internationaal juridisch bindend instrument inzake verontreiniging door kunststoffen, onder het voorzitterschap van Peru en Ecuador, blijven belangrijke gedeelde doelstellingen. De EU zal met de LAC-partners samenwerken om een mondiaal engagement tot stand te brengen om de capaciteit voor hernieuwbare energie te verdrievoudigen en de inspanningen op het gebied van energie-efficiëntie op mondiaal niveau tussen nu en 2030 te verdubbelen.

De Raad erkent de sleutelrol van het Amazonewoud en het belang van de strijd tegen ontbossing, zowel in het Amazonegebied als in andere beboste gebieden, en is ingenomen met de Verklaring van Belém die de Organisatie van de Overeenkomst voor Amazonische Samenwerking (OOAS) in augustus 2023 heeft aangenomen, en bevestigt opnieuw dat het van essentieel belang is om samen met partnerlanden de onderliggende oorzaken van ontbossing en bosdegradatie aan te pakken, met name in het kader van de EU-verordening betreffende ontbossingsvrije toeleveringsketens. Met het oog op de conferentie “Our Ocean” in Athene in april 2024 en de derde VN-oceaanconferentie die in juni 2025 in Nice door Costa Rica en Frankrijk wordt georganiseerd, moedigt de Raad acties en toezeggingen voor de bescherming, het behoud, het herstel en het duurzame gebruik van de oceanen aan. De EU is bereid met de LAC-partners samen te werken om de acties voor schoon water en sanitaire voorzieningen voor iedereen te versnellen en een geïntegreerd beheer van de watervoorraden te bevorderen. De verantwoordelijkheid van beide continenten voor de mondiale voedselzekerheid op lange termijn indachtig, zal de EU met LAC samenwerken om de veerkracht en duurzaamheid van voedselproductiesystemen te vergroten en zal zij gebruikmaken van dialoog- en samenwerkingsmechanismen, onder meer op het gebied van onderzoek, om onder andere het duurzame beheer van meststoffen en pesticiden te bevorderen en de bodemgezondheid te verbeteren.

14. De EU is vastbesloten samen te werken met de LAC-partners om een verantwoord, mensgericht en op rechten gebaseerd model van inclusieve digitale transformatie tot stand te brengen dat de bescherming van persoonsgegevens en privacy als grondrechten waarborgt, veilige en universele digitale connectiviteit en cyberbeveiliging op een hoger plan brengt, een vrij, open en betrouwbaar internet ondersteunt, de convergentie van het digitale beleid en het dichten van digitale kloven, niet in de laatste plaats de digitale genderkloof, bevordert en de betrouwbare ontwikkeling en het gebruik van artificiële intelligentie stimuleert. Deze actiegebieden worden aangepakt door de digitale alliantie EU-LAC, waar alle geïnteresseerde LAC-landen op basis van gedeelde waarden aan mogen deelnemen, en komen ook aan bod in de gezamenlijke verklaring van de alliantie van juli 2023. De Raad is ingenomen met de eerste biregionale dialoog over digitaal beleid tussen de EU en LAC in november 2023 en ziet dit als een belangrijke mijlpaal. Om de uitvoering van de digitale alliantie EU-LAC te bevorderen, werkt de EU in Team Europa ook met de Digital4Development Hub (D4D Hub). De Raad ziet uit naar de opening van het regionale Copernicuscentrum in Panama en de uitbreiding van de BELLA-glasvezelkabel, waarmee veilige digitale backbone-connectiviteit tot stand wordt gebracht.

15. De Raad onderstreept het belang dat beide regio's hechten aan sociale rechtvaardigheid en beveelt aan de gezamenlijke inspanningen op te voeren ter bevordering van sociale cohesie en gendergelijkheid, ongelijkheden en discriminatie op welke grond dan ook te bestrijden, en seksueel en gendergerelateerd geweld te voorkomen en uit te bannen, ook wanneer dit plaatsvindt via of wordt gefaciliteerd door het gebruik van technologie. De Raad benadrukt voorts dat de economische empowerment van vrouwen moet worden bevorderd en dat er een inclusieve groei tot stand moet worden gebracht die tegemoetkomt aan de verschillende behoeften van en gelijke kansen biedt aan jongeren, inheemse volkeren, mensen van Afrikaanse afkomst, LHBTI-personen, ouderen en personen met een handicap. De EU wil vooruitgang boeken met het biregionale partnerschap op het gebied van het aanpassingsvermogen van het zorgstelsel en de lokale productie van vaccins, alsook met het regionale Team Europa-initiatief inzake inclusieve en gelijke samenlevingen. De Raad erkent de noodzaak van brede participatie bij de totstandbrenging van sociale rechtvaardigheid en onderstreept het belang van participatie en raadpleging van het maatschappelijk middenveld in alle sectoren.

16. De Raad benadrukt het belang van voortdurende steun en belangenbehartiging om humanitaire crises die gevolgen hebben voor LAC aan te pakken. De EU erkent dat de LAC-regio een van de regio's is die het meest blootgesteld is aan natuurrampen, en is ingenomen met de toegenomen algemene samenwerking op het gebied van rampenparaatheid en rampenrisicobeheer, alsook met de uitwisseling van beste praktijken tussen de EU en de LAC-regio, die moet worden geformaliseerd door middel van een memorandum van overeenstemming over deze kwesties tussen de EU en de betrokken regionale intergouvernementele organen en landen in LAC.

17. De Raad roept op prioriteit te geven aan nauwere samenwerking tussen de EU en LAC op het gebied van justitie en veiligheid op alle niveaus, teneinde de vele en steeds grotere uitdagingen aan te pakken die grensoverschrijdende georganiseerde misdaad met zich meebrengt, met alle negatieve gevolgen van dien voor beide zijden van de Atlantische Oceaan. Het gaat onder meer om criminele netwerken met een hoog risico, drugs, vuurwapens en mensenhandel, alsook corruptie, financiële en milieucriminaliteit, hybride dreigingen, waaronder cybercriminaliteit, desinformatie en buitenlandse informatiemaniplatie en inmenging. Voortbouwend op de succesvolle gezamenlijke werkzaamheden in het kader van het EU-LAC-partnerschap inzake justitie en veiligheid en rekening houdend met de verklaring EU-Clasi (Latijns-Amerikaans Comité voor binnenlandse veiligheid) van 28 september 2023 en de ambitieuze fase II van het El PAcCTO-programma, moet het Team Europa-initiatief inzake veiligheid en justitie verder worden ontwikkeld. Gezien de meer holistische aanpak die de LAC-landen hanteren om veiligheidsuitdagingen aan te pakken, is de EU vastbesloten de samenwerking met de LAC-partners in de strijd tegen transnationale georganiseerde misdaad op te voeren, met als basis de rechtsstaat en een hoog niveau van bescherming van de grondrechten, het aanpakken van winstbejag, het terugdringen van vraag en aanbod van drugs, misdaadpreventie en de bevordering van institutionele capaciteitsopbouw en gemeenschappelijke normen. De Raad ziet uit naar de komende bijeenkomst op hoog niveau van het coördinatie- en samenwerkingsmechanisme EU-Celac inzake drugs in 2024.

18. Wat veiligheid en defensie betreft, is de Raad ingenomen met de deelname van de LAC-landen aan missies en operaties in het kader van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid (GVDB) van de EU en is de Raad voorstander van meer gezamenlijke activiteiten, bijvoorbeeld in het kader van de gecoördineerde maritieme aanwezigheid van de EU in de Golf van Guinee, alsook van een versterkte dialoog met de LAC-partners over GVDB-aangelegenheden, zoals de dialogen met Colombia en Chili.

19. De Raad erkent de cruciale rol van onderzoek en innovatie bij het aanpakken van gemeenschappelijke uitdagingen, zoals de dubbele transitie, mondiale gezondheid en andere prioritaire gebieden, en roept op tot voortzetting en versterking van de biregionale dialoog via het gezamenlijk initiatief EU-Celac inzake onderzoek en innovatie (O&I) door de strategische routekaart voor O&I, met inbegrip van het onderdeel open wetenschap, te actualiseren en de rol van onderzoekscentra te versterken. De Raad herinnert eraan dat de samenwerking op het gebied van het hoger onderwijs moet worden geïntensiveerd, zodat studenten, academisch personeel en onderzoekers uit beide regio's kunnen profiteren van mobiliteit en soortgelijke mogelijkheden, en benadrukt dat de allianties van Europese universiteiten relevante partners kunnen zijn om de samenwerking met de Celac-tegenhangers verder te ontwikkelen, voortbouwend op de beschikbare mogelijkheden voor internationale samenwerking. De Raad benadrukt dat intermenselijke initiatieven centraal moeten blijven staan in het partnerschap EU-LAC en roept alle partners op ten volle gebruik te maken van de mogelijkheden die Erasmus+ en de Marie Skłodowska-Curie-acties in het kader van Horizon Europa bieden.

20. De Raad is ingenomen met de gesprekken tijdens het EU-LAC-forum “Partners in Change”, met onder meer jongeren, het maatschappelijk middenveld en lokale overheden, en de Business Round Table die in de aanloop naar de top werd georganiseerd, en neemt nota van de aanbevelingen ervan. De Raad erkent dat het maatschappelijk middenveld een belangrijke bijdrage levert aan het biregionale partnerschap en roept op de dialoog met jongeren, maatschappelijke organisaties, de particuliere sector, vakbonden en lokale overheden te verdiepen en te structureren. De Raad benadrukt het belang van de volledige betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld en jongeren bij alle dimensies van het partnerschap met de LAC-landen. De Raad is ingenomen met en steunt de actieve rol van de Euro-Latijns-Amerikaanse Parlementaire Vergadering (EuroLat), de EU-LAC-Stichting, denktanks en de academische wereld. Ook de inspanningen van de EU op het gebied van publieksdiplomatie, culturele diplomatie en de bevordering van de culturele betrekkingen tussen de EU en LAC zijn belangrijke prioriteiten. In dit verband is de eerste deelname van de EU aan de internationale boekenbeurs in Guadalajara, Mexico, van 25 november tot en met 3 december 2023, een belangrijke mijlpaal.